

2012-03-05

Statligt grundstöd till kvinnojourerna

Problemet

Landets kvinnojourer saknar stabil finansiering. De kan söka medel både från statligt håll och från kommunerna, men långt ifrån alla kommuner stödjer kvinnojourer. De statliga pengarna är framför allt avsedda för särskilda projekt och utveckling, endast en mindre del får användas till jourernas löpande verksamhet. Resultatet är att många jourer är beroende av tillfälliga medel. Det gör det svårare att ha anställda och att planera sin verksamhet långsiktigt. Situationen gör också att mycket tid som kunnat användas till att stödja våldsutsatta kvinnor går till att ansöka om nya pengar. Vänsterpartiet har sedan länge motionerat i riksdagen om att finansieringen av kvinnojourerna bör permanentas. Vi har dock ännu inte tagit fram något förslag på hur detta bör ske.

Man kan fråga sig varför staten ska ge permanent stöd till ideellt driven verksamhet. Vore det inte naturligare för Vänsterpartiet att se hela verksamheten som samhällets ansvar och se till att den drivs offentligt? Men att få fler våldsutsatta kvinnor att våga ta steget och berätta för någon är en stor utmaning. Många kvinnor drar sig för att söka stöd och hjälp om det innebär att de kommer in i socialtjänstens system, men att vända sig till en jour som drivs av en ideell förening är för många ett mindre steg att ta. Eftersom det offentliga länge blundat för behovet och det var de ideella föreningarna som byggde upp verksamheten, så finns där ett stort kunnande som det vore slöseri att inte ta tillvara. Samtidigt ligger ett tydligt ansvar på kommunerna att stödja våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Dagens statsbidrag

Från 2006 fram till 2011 fördelade länsstyrelserna utvecklingsmedel till kommunerna och kvinnojourerna kunde söka av kommunerna. Socialstyrelsen hade ansvar för utvärdering. 109 miljoner kronor per år har fördelats sedan 2006. (Före 2006 kunde jourerna söka utvecklingspengar av länsstyrelserna direkt.)

Från 2012 fördelar Socialstyrelsen utvecklingsmedlen vilka ska gå direkt till både kommuner och ideella föreningar. Summan är fortfarande 109 miljoner per år. Av dessa går 70 miljoner kronor till kommuner och 20 miljoner kronor till ideella föreningar. Socialstyrelsen får använda 4 miljoner och länsstyrelserna 15 miljoner till framför allt kunskapsutveckling. Regeringen har lyft problemet att det tidigare stödet var för kortsiktigt, men inte heller nu är det frågan om någon permanent finansiering utan det ska gå till utveckling av verksamheten. Regeringen skriver (S2011/11337/FST) att medlen inte får användas som en ersättning för de resurser som kommunen redan satsar eller planerar att satsa inom området. I budgeten ligger pengarna på UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.*, anslagsposten 4. Socialstyrelsen kan idag inte säga något mer om hur pengarna ska användas än vad som står i regleringsbrevet (utveckling av verksamheten), men de kommer att presentera sin tolkning i mitten på mars.

Utöver detta finns ett organisationsstöd som kan sökas av organisationer som arbetar mot mäns våld mot kvinnor och kan användas i jourverksamheten. Det går bland annat till ROKS centralt som fördelar vidare en del av pengarna till de lokala jourerna. Stödet är dock för litet för att kunna råda bot på den ekonomiska osäkerheten för jourerna och beviljas dessutom för endast ett år i taget. (Detta stöd består av pengar från två håll. På UO 13 anslag 3:1 finns 10 miljoner enbart till organisationer mot mäns våld mot kvinnor. På UO 9 anslag 4:7 finns 66 miljoner som även ska gå till organisationer som arbetar med missbrukare och utsatta barn, av detta brukar organisationer mot mäns våld mot kvinnor få ungefär en tredjedel. Socialstyrelsen fördelar.)

Vad moderaterna har sagt

Ur Nio initiativ mot våld i nära relationer (dec 2011, i samband med Reinfeldts jultal):

”Stärk kvinnojourernas resurser. De runt 140 kvinnojouurer som finns i Sverige utgör en omistlig del i stödet till våldsutsatta kvinnor. Deras uppdrag handlar både om att sprida kunskap om relationsnära våld samt erbjuda stöd och skydd åt våldsutsatta kvinnor och barn. Kvinnojourenas drivs många gånger av ideella eldsjälur och har svårt att planera sin verksamhet. I dag finns en statlig permanent (sic) finansiering av kvinnojourenas på 109 miljoner kronor. Denna vill vi utöka och vill samtidigt uppmana kommuner att förstärka sitt stöd.”

Vårt förslag

Vi föreslår ett statligt grundstöd till kvinnojourenas på 200 miljoner kronor om året. Det är inte tänkt att finansiera landets hela jourverksamhet, men ger en trygg ekonomisk grund som möjliggör för kvinnojourenas att planera långsiktig och fokusera på själva verksamheten. Stödet fördelas i huvudsak proportionerligt efter hur många personer som bor i jourens upptagningsområde. Det betyder att i de områden där det saknas verksamhet ges stödet till kommunen eller någon ideell förening för uppbyggnad av ny verksamhet, alternativt betalas inget stöd ut. För att skapa bra långsiktighet beviljas stöd för tre år i taget. Eftersom det befintliga statliga stödet just har flyttats från länsstyrelserna till Socialstyrelsen föreslår vi inte någon särskild lösning vad gäller vem som fördelar det, utan det får skötas av lämplig myndighet.

Stödet är förknippat med ett antal kvalitetskrav, bl a:

- Det ska finnas kompetens och erfarenhet av kvinnofridsarbete
- Det ska finnas skyddat boende med hög säkerhet
- Det ska finnas barnkompetens
- God tillgänglighet
- Ordentliga telefontider
- Eventuella avgifter som jouren tar ut ska hållas på en låg nivå

Man kommer inte i alla kommuner att klara kraven på egen hand och det krävs då samarbeten.

Alla pengar ska gå till jourverksamhet, ingenting till vinst. Både ideella och kommunala jourer kan ta del av stödet. I de fall socialtjänsten placerar personer på jourerna och betalar för detta går stödet fortfarande till jouren.

Utöver grundstödet kan stöd för särskilda projekt och dylikt sökas i särskild ordning, precis som idag. En del av dessa utvecklingsmedel används idag av jourerna till den löpande verksamheten, men kan med vårt stabila stöd användas till vad de är tänkta för.

Kommunerna har ansvar för att kvinnor och barn utsatta för våld får det stöd och skydd de behöver. Det är viktigt att påpeka att det statliga stödet inte innebär någon minskning av det kommunala ansvaret och att det kommer att följas upp att kommunerna tar sitt ansvar, något de inte alltid gör idag. För att kommuner ska få del av stödet är det en förutsättning att de inte drar ner på de resurser de idag har avsatt för kvinnofridsarbetet. Det finns alltid saker på området att utveckla.

Vi avsätter i budgeten 200 miljoner kronor per år för det nya stödet. För att ge en uppfattning om vad det räcker till kan nämnas att det för Stockholms stad skulle bli 16 miljoner kronor, för Malmö kommun 6 miljoner och för en mindre kommun med 10 000 invånare ger stödet 210 000 kronor.